అధికార హత్యాకాండ

గోదావరి అడవులలో ఇంతవరకు పూర్తిగా కలప వ్యాపారానికీ కాగితం పరిశ్రమకూ పెట్టుబడిగా మారిపోని ప్రాంతాలలో కరీంనగర్ జిల్లా మహదేవ్‌పూర్ ఒకటి. ఒకప్పటి విశాలమయిన మంథని తాలూకా తూర్పుభాగానవున్న విశాలమయిన అడవిప్రాంతం మహదేవ్‌పూర్ బ్లాకు. టేకు, మద్ది, విప్ప, బొంగు, తుమ్మ, ఇంకా మనకు పేర్లుతెలీని ఎన్నోచెట్ల జాతులకు నిలయం.

దట్టమయిన ఈ అడవిలో తారురోడ్డుకు 35 కిలోమీటర్లు దూరనవుంది బోర్లగూడెం అనేగ్రామం. కరీంనగర్‌ను వరంగల్‌నుండీ, మహదేవ్‌పూర్ అడవిని చిట్యాల అడవినుండీ వేరుచేసే వంకరటింకర విభజనరేఖకు ఇటువైపుందా అటువైపుందా అక్కడికివెళ్లేదాకా తెలియనంత సమీపంలోవుంది. ఎటువైపుందో ఆగ్రామ ప్రజలకుగూడ అప్పుడప్పుడు అనుమానం వస్తుందేమో, ఎందుకంటే ఆ సరిహద్దుకు చిట్యాల సమితి కేంద్రం అడవులూ ఏర్లుదాటి తూర్పుకు 70 కిలోమీటర్లు దూరంఉంటే, మహదేవ్‌పూర్ సమితికేంద్రం పడమటికి అటువంటివే మరొక 70 కిలోమీటర్ల దూరంవుంది. అది బ్లాకులతోను బ్లాక్ డెవెలప్‌మెంట్‌తోను సంబంధంలేని అధివాస్తవిక ప్రపంచం. లేక, బహుశా, బ్లాకులు బ్లాక్ డెవెలప్‌మెంట్లు అనే అధివాస్తవిక ప్రపంచంతో సంబంధంలేని చాలా వాస్తవిక ప్రపంచం.

బోర్లగూడెంను ఆనుకొని దేవునితండ అనే లంబాడ తండవుంది. 350 కుటుంబాలకు నివాసమయిన ఈ గ్రామాన్ని కేంద్రి రిజర్వుపోలీసులు (సిఆర్‌పి) చరిత్ర కెక్కించారు. హింసాకాండకు ప్రత్యేకమయిన పేరు సంపాదించుకున్న సిఆర్‌పి దళాలను తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం ఉత్తర తెలంగాణలోని అయిదు జిల్లాలలో సాయుధపోలీసు క్యాంపులలో నియమించడానికి కేంద్రంనుండి అరువు అడిగినప్పుడు, భారత సామాజిక నీతిగురించీ, మనపాలక వర్గాల రాజనీతి గురించీ తెలిసిన వారికి రెండు విషయాలు నిస్సందేహమనపించాయి. ఒకటి, ఇందిరమ్మ ఆ మొర ఆలకిస్తుందని. రెండు, సిఆర్‌పి జవాన్లు మన తెలుగుజాతి జవాన్లకంటే తాము సుశిక్షితులమనీ (చట్టంనుండీ సురక్షితులమనీ) త్వరలోనే ఆచరణాత్మకంగా రుజువు చేసుకుంటారని. ఇందిరమ్మ ఇవ్వనే ఇచ్చింది. వచ్చినవాళ్ళు నెలతిరక్కముందే బోర్లగూడెంలో ఒక హత్యచేయనే చేసారు. హత్య జరిగింది 1984 జనవరి 10 నాడు. హతుడు దేవునితండకుచెందిన జర్పుల అమ్రి అనే 45 సంవత్సరాల లంబాడారైతు.

అంతకు ముందు (గత సంవత్సరం. అక్టోబర్ నెలనుండి) ఆ ప్రాంతంలోని కొన్ని గ్రామాల ప్రజలు 'సాదా పోరాటం' చేస్తారు. ప్రభుత్వపు రెవెన్యూ ఆశవల్ల, బడా కాంట్రాక్టర్ల గుత్తాధిపత్యం వల్ల, అమితంగా పెరిగిపోయిన సారాధర తగ్గాలని పట్టు బట్టి పంద గ్రాములు రెండు రూపాయల పావల నుండి రూపాయి ముప్పావలకు తగ్గించుకున్నారు. పోరాటంలో భాగంగా సారా దుకాణాలను బంద్ పెట్టించి సారా కాంట్రాక్టర్లను లొంగదీసారు. మరొకవైపు అదే సమయంలో ఉత్తర తెలంగాణ గ్రామాలలోని పోలీసు క్యాంపుల సంఖ్య పెరుగుతూ పోతోంది. సెప్టెంబర్‌లో 80 ఉన్నవి జనవరికి 100 అయి ఇవాళ్ళ 120 దాటినవి. ఈ క్రమంలో డిసెంబర్ 13 నాడు, ఒరిస్సానుండి కొత్తగా తరలివచ్చిన సిఆర్‌పి దళాలతో బోర్లగూడెం, నిమ్మగూడెం, కనుకునూరు, ములుగుపల్లి గ్రామాలలో క్యాంపులు వచ్చాయి. ఈ క్యాంపు జవాన్లు యధాప్రకారం ఆగ్రామాల ప్రజలను 'కోళ్లు, కల్లు' ఇమ్మని పీడించడం మొదలుపెట్టారు. సింగారంలో కోడి ఇవ్వనన్నందుకు బొబ్బిలి రామయ్యను బజారుకు ఈడ్చికొట్టారు. కొత్త రేగులగూడెంలో సారా ఇవ్వనన్నందుకు గుంజ బుచ్చమ్మను కడుపులో తన్నారు. కిష్టాపురంలో సారా కాంట్రాక్టరును వెంటబెట్టుకుపోయి, గతంలో 'సారాపోరాటం' ఎలన కాంట్రాక్టరుకు నష్టం కలిగించినందుకు ఆ పోరాటంలో చురుగ్గాపాల్గొన్న వాళ్లు ఒక్కొక్కరినుండి 50 రూపాయలు కాంట్రాక్టరుకు ఇప్పించారు. బోర్లగూడెంలో అమ్రిను చంపారు.

దిక్కులేని వాళ్లంతా నక్సలైట్లేనన్న పోలీసు తర్కంలో తప్ప ఆమ్రి 'నక్సలైటు' కాడు. రెండో అయిదో ఎకరాల రైతు. కొంతకాలం క్రితం అతనొక ఎద్దునుకొన్నాడు. 1200 రూపాయలు పెట్టికొన్నాడు. జనవరి 10 ఉదయం అతని కొడుకు దేవు, దేవుమిత్రులు భీక్యబాలు, భీక్యవాలు, గ్రామందగ్గరి అడవిలో ఆ ఎద్దును మేపుతున్నారు. ఇద్దరు క్యాంపు జవాన్లు ఒకబరువైన కలపమొద్దును మోసుకొని అడవినుండి వస్తున్నారు. అడవినుండి గిరిజనులు కట్టెతెచ్చుకుంటే అదినేరం గాని, గిరిజనులనుండి అడవిని కాపాడడానికి నియమించబడ్డ ఫారెస్టు అధికారులయినా, గిరిజనులనుండి ఈ సమాజాన్ని కాపాడడానికి నియమించబడ్డ పోలీసులయినా, తెచ్చుకుంటే అదినేరంకాదు ఆజవాన్లు ఎద్దుకు మరీ సమీపంగా పోవడంచూసి దేవుగాభరగా 'దగ్గరకుపోవద్దు, అదికొత్త ఎద్దు. పొడుస్తుంది.' అని వారించాడు. అస్సాంలో యుపిలో బీహార్‌లో ఎన్నో వందలమందిని రాక్షసంగా పొట్టనబెట్టుకున్న మేము ఒక ఎద్దుకు భయపడతామా, సిగ్గుసిగ్గనుకొని కలపదుంగను కిందదించి వాళ్ళలో ఒకడు ఎద్దుకొమ్ములు రెండూ పట్టుకున్నాడు. అయితే మనిషికి తప్పవేరే ఏ జంతువుకూ

'రాజ్యం' అనే వ్యవస్థగాని దానికి సంబంధించిన స్పృహగాని వుండదు. రాజ్యం అనే స్పృహ లేకపోతే సివిల్ మనిషికీ పోలీసుకూ తేడాతెలీదు తెలీక అపెద్దు అతన్ని ఎత్తి కిందపడేసింది. అతను లేచి నిక్కరు దులుపుకొని మిత్రిడి దగ్గర తుపాకి తీసుకొని ఎద్దును 'ఎన్‌కౌంటర్' చేయడానికి గురిపెట్టాడు. 'రాజ్యం' అనేది కొందరికి స్పృహ అయితే కొందరికి మత్తుమందు. ఆ స్పృహలేనివాడికి సివిల్ మనిషికీ పోలీసుకూ తేడాతెలిసట్టే ఆ మత్తులోపడ్డవాడికి అసలు మనిషికీ ఎద్దుకూ తేడా తెలీదు. అంతలో అమ్రి పరుగెత్తుకొచ్చి కానిస్టేబిల్ కాళ్లమీదపడ్డాడు. నాఎద్దును చంపొద్దన్నాడు. పోలీసులు అమ్రిని తుపాకులతో డొక్కలోపొడిచి కలపదుంగను అతని నెత్తికి ఎత్తించి క్యాంపుదాకా మోయించుకువెళ్లారు. అక్కడ అతను దుంగను కిందపడేయగానే ఒళ్లుహూనమయ్యేదాకా కొట్టారు. కాళ్లావేళ్లాపడ్డా వదిలిపెట్టలేదు. క్యాంపు పక్కనే ఇల్లున్న కల్లి అనే 25 సంవత్సరాలస్త్రీ అడ్డుపోతే ఆమెను బెదిరించారు. ఆమె ఇంకొందరిని తీసుకురావడానికి పారిపోతూ వెనక్కితిరిగిచూసింది. వాళ్లు అమ్రిని మళ్లీ కిందపడేసి తుపాకులతో పొడుస్తున్నారు. కడుపులోపేగులు తెగి వట్టున్నాయి. ఆమెతిరిగి వచ్చేసరికి స్పృహ తప్పి పడివున్నాడు. దగ్గరిలోవున్న ఆజంనగర్‌కు తీసుకుపోతే అక్కడి ఆర్ ఎం.పి. డాక్టరు వైద్యంచేయడానికి నిరాకరించాడు. రోగికి వైద్యం నిరాకరించడం వైద్యవృత్తికే అపచారం. కాని ఆ నీతులన్నీ పోలీసు క్యాంపులులేని జమానాలో, పోలీసు రాజ్యంలో అలాంటి నీతులు మాట్లాడితే నిన్నూ 'నక్సలైట్' అంటారు. బ్రిటిష్ వాళ్లు ఒక్క భగత్‌సింగ్‌ను మాత్రమే భగత్‌సింగ్ అన్నారు. మనవాళ్ళయితే అతని తల్లినీ చెల్లెనూ పొరుగింటి మిత్రిడినీ వెనకింటి అల్లుడినీ అందరినీ అనివుండేవాళ్లు. ఆ రాత్రికి అమ్రి చనిపోయాడు. ఊరిజనం అమ్రి శవాన్ని తీసుకొచ్చి క్యాంపుదగ్గరపెట్టి పోలీసులను నిలేసారు, పోలీసులు వాళ్ళమీదికిగూడ తుపాకులు తీసారు.

తరువాతిరోజు కరీంనగర్‌జిల్లా ఎస్.పి.తో సహా చాలా మంది పెద్దపోలీసు ఆఫీసర్లు ఎంతో ప్రయాసబడి బోర్లగూడెం వచ్చారు. తమ ఇలాఖాలో ఇంత మారుమూల గ్రామం ఒకటి ఉందని అంతవరకు వాళ్లకుతెలీదేమో. ఎస్.పి, లంబాడ వాళ్లందరినీ కూర్చోబెట్టి హితోపదేశం చేసాడు. 'జరిగిందేదో జరిగింది. గొడవ చేయొద్దు' అన్నాడు. అమ్రి కొడుకు దేవును చూపించి, 'ఇతనికి కానిస్టేబుల్ ఉద్యోగం ఇప్పిస్తాను' అన్నాడు. ఇంకా నయం, ఆ ఎద్దును గూడ రిక్రూట్ చేసుకుంటాననలేదు. ఆయనగారి దృష్టిలో కానిస్టేబుల్ నౌకరీని మించిన సన్మానం

ప్రపంచంలో లేదు. కాని అడవిలో చెట్లునరుక్కొని వ్యవసాయం చేసుకునే వాళ్లకు పోలీసు బ్రతుకు కంటె ప్రకృతి విరుద్ధమయినది మరొకటి వుండదు. పైగా, మనిషి ప్రాణాన్ని సర్కార్ నౌకరీతో వెల్లబెడదామనే నాగరికతత్వం వాళ్లకు ఏహ్యంగా కనిపించింది. 'మమ్మల్నందరినీ చంపేసి మా కొడుకులను పోలీసులను చేస్తావా? ఇంక అప్పుడు నీకు వేరే పోలీసు క్యాంపు గూడ అక్కరలేదు గదా' అని ఒక ముసలి రైతు కోపం చేసుకున్నాడట. అయినా ఈ అమానుషమయిన వాగ్దానం గూడ శుష్కమయినదే. ఇంత వరకు దేవుగాని అతని ఎద్దుగాని ఖాకీ తొడుక్కోలేదు. అదే పది వేలు.

సరిగ్గా మూడునెలల తరువాత, ఏప్రిల్ 12 నాడు, నిజామాబాద్ జిల్లాలో రెండవ 'క్యాంపు హత్య' జరిగింది. గిద్ద కామారెడ్డితాలూకాలో ఒక పెద్ద గ్రామం. సిరిసిల్ల తాలూకాను కామారెడ్డి తాలూకా నుండి వేరుచేసే అడవికి సమీపంలో వుంది.

నిజామాబాద్ కరీంనగర్ జిల్లాల నుండి అరబ్‌దేశాలకు కూలి పని కోసం చాలా మంది వెళుతూంటారు. దీన్ని 'మస్కట్-దుబాయి' వెళ్లడం అంటారు. ఇట్లా వెళ్లేవాళ్లకు ఉద్యోగాలనుండి పాస్‌పోర్టులదాకా అన్నీసమకూర్చిపెట్టే వ్యాపారం ఇవ్వాళ ఆజిల్లాలలో అతిముఖ్యమయిన పరిశ్రమ. ఈ బ్రోకర్లు ఎక్కువగా పట్టణాల నుండి వచ్చినవాళ్ళుకారు. స్థానిక భూస్వాములే చాలమంది తమ సాంప్రదాయిక దొరతనాన్ని ఉపయోగించుకొని ఈ బ్రోకర్‌పనిమీద గుత్తాధిపత్యం సంపాదించు కున్నారు. సంపాదించుకుని, వెట్టిచాకిరీ దండుగలు వగైరా పాతదోపిడీ పద్ధతులు ఆగి పోవడం వలన తాము కోల్పోయిన పెత్తనాన్ని ఈ రూపంలో కొనసాగిస్తున్నారు. అటువంటి ఒక బ్రోకర్-భూస్వామి భూపాల్‌రెడ్డి గిద్దకు చెందిన యువకులనుండి 'మస్కట్-దుబాయి'కి పంపిస్తానని 40 వేల రూపాయలు వసూలుచేసి ఎగవేసాడు. రాడికల్స్ అతన్ని పట్టుకొని అందులో సగం వాపస్ ఇప్పించారు. ఇటువంటివే మరి కొన్ని 'అత్యాచారాల' ఫలితంగా గత సంవత్సరం జూలై నెలలో గిద్దలో ఏ పి ఎస్. పి. క్యాంపు పెట్టారు. ఆటుతరువాత గ్రామంలో క్యాంపు వస్తూ పోతూవుంది.

ఆ కాలంలోనే గిద్దలో పోలీసులు చేసిన మరొక ఘనకార్యం గురించిగూడ చెప్పుకోవాలి. ఆప్రాంతంలో ప్రజలలో పనిచేసి ప్రమాదవశాన చనిపోయిన రాంచందర్ తదితరులకోసం గిద్దలో 30అడుగుల ఎత్తుస్థూపం నిర్మాణమవుతుండగా, జూలైనెలలో ఒకనాటి ఉదయం పోలీసులు ట్రక్కులలో వచ్చి స్థూపాన్ని కూల గొట్టించి వెళ్లారు. ఇది కాకతాళీయమయిన సంఘటనకాదు. ఈ వ్యవస్థను కూలివాళ్ల

నుండి కాపాడేక్రమంలో పోలీసులు పుస్తకాల దొంగలయినట్టే స్థూపాల దొంగలు గూడ అయ్యారు. ప్రజలుతమ పోరాటానికి జ్ఞాపకంగా వుంచుకునే ఏ చిహ్నాన్నీ ఉండనివ్వరు. మేడే జెండాలు చింపేస్తారు, అమరవీరుల జీవితాలకు బురదపూస్తారు, స్థూపాలు తవ్వేస్తారు స్థూపంనిర్మాణానికి తమశ్రమను వెచ్చించిన కూలీలెవ్వరో కనుక్కొని, అతిక్రూరంగా వాళ్ళచేతనే గునపాలతో స్థూపాన్ని తవ్వించేస్తారు. పోలీసుల హింసాకాండ నిర్హేతుకమయిన రాక్షసప్రవృత్తినుండి పుడుతుందనే అభిప్రాయాన్ని పత్రికలూ సినిమాలూ ప్రచారంచేస్తున్నాయి. ఆ రాక్షసప్రవృత్తి అధికారానికి 'సహజం' అని కొందరుభావిస్తే, దానికి వైయక్తికమయిన మానసిక కారణాలను 'అర్ధసత్య' వంటిసినిమాలు చూపుతాయి. అసలు విషయమేమిటంటే పోలీసు హింస అనేది ఎవ్వరి మానసిక రాక్షసత్వంతోనూ ఇష్టాయిష్టాలతోను ప్రమేయంలేని అనివార్య వాస్తవమయినట్టే, అది ఏమాత్రం నిర్హేతుకంకాదు. అదిచాల తెలివిగా, అర్ధవంతంగా, హేతుబద్ధంగా పనిచేస్తుంది, ప్రజా ఉద్యమానికి చిహ్నాల అవసరం ఎంతవుందో వాళ్ళకుతెలుసు ఒకఅమరవీరుడిని వ్యభిచారిగా చిత్రించినా అతని స్థూపాన్ని కూలగొట్టించినా అదిఎంతటి దెబ్బో వాళ్ళకుతెలుసు. స్థూపాన్ని నిర్మించిన వాళ్ళచేతే దాన్ని తవ్వించేస్తే ఒక్కొక్క గునపంవేటూ ఆ ప్రజల మనస్సులమీద ఒక్కొక్క సమ్మెట పోటనిగూడ వాళ్ళకుతెలుసు. అందుకే స్థూపాలు తవ్వించేయడం ఒక కార్యక్రమంగా పెట్టుకున్నారు గిద్దలో రాంచందర్ అతని సహచరమృతవీరుల స్థూపం బెల్లంపల్లిలో పెద్దిశంకర్ గంగారామ్ మొదలయిన ఆదిలాబాద్ జిల్లా మృతవీరుల స్థూపం, ఛట్టుపల్లిలో జన్ను చిన్నాలు స్థూపం, కుక్కల గూడూరులో ఘామయ్య కిష్టగౌడ్ తదితర కరీంనగర్ మృతవీరుల స్థూపం. తవ్వించేసారు.

క్యాంపు వచ్చినతరువాత అక్రమఅరెస్టులూ చిత్రహింసలతోబాటు పోలీసులు యథాశక్తి ప్రజలను దోచుకోవడం మొదలుపెట్టారు. అడవిప్రాంతం కావడంవల్ల వాళ్ళదృష్టి కట్టెమీదపడింది. గ్రామంలో స్కూలుకట్టియ్యాలని రాడికల్స్ సేకరించిన కట్టెను జప్తుచేసుకొని క్యాంపులో వేసుకున్నారు. ఫారెస్ట్ డిపార్ట్మెంట్ కు అప్పచెప్పి కేసుపెట్టించడానికికాదు, వడ్రంగివాళ్ళచేత తమకోసం మంచాలు చేయించుకోవడానికి (ఆ వడ్రంగులకు అది వెట్టిచాకిరేనని వేరే చెప్పనవసరంలేదు)

ఏప్రిల్ 12న హత్యచేయబడ్డ పోతయ్య గిద్దకుసమీపంలోవున్న రాధాయిపల్లి నివాసి. ఒకపూరిగుడిసె, ముగ్గురు పిల్లలు, అతనిఆస్తి. ఆనాటిరాత్రి పోతయ్య తన ముసలితల్లితో వివాదంపెట్టుకొని కోపంతో ఒకకుండను ఎత్తికిందపడేసాడు.

విరిగిన కుండపెంకులు ఎగిరి పక్కింటి నర్సయ్యకు తగిలాయి. నర్సయ్యకూ పోతయ్యకూ తగువుజరిగింది నర్సయ్య పోలీసుక్యాంపులో ఫిర్యాదుచేసాడు. గ్రామంలో పోలీసుక్యాంపువుంటే వాళ్ళకు 'చెంచా'లగానూ, ఇన్‌ఫార్మర్స్‌గాను పనిచేస్తూ తమ అవసరాలు సాధించుకునే పంచమాంగదళం త్వరలోనే తయారవుతుంది పోలీసులకు అవసరమయిన వెట్టిచాకిరీ సమకూర్చిపెట్టడం, వాళ్ళ చీకటి అవసరాలకు డాఫర్లగా పనిచేయడం, వాళ్ళకు గ్రామాన్నిగురించి సమాచారాన్ని (అవసరమయితే కల్పించి) అందజేయడం, వీళ్ళపని. సమాజం పాలకులుగా ప్రజలుగా చీలితే రాజ్యంపుట్టింది. ఆ ప్రజల్ని మరింతచీల్చకుండ రాజ్యం పరిపాలించలేదు. రాజ్యం ఎక్కడ ప్రవేశిస్తే అక్కడ ప్రజల్ని చీలుస్తుంది.

నర్సయ్యకూ క్యాంపుపోలీసులకూ ఇటువంటి సంబంధం ఏమయినా ఉందేమో తెలీదు. పోలీసులుమాత్రం వెంటనేవచ్చి పోతయ్యను పట్టుకొని మాటామంతీ లేకుండా డొక్కలోపొడుస్తూ కొడుతూ గిద్దవైపు నడిపించారు అతనితల్లి కొట్టొద్దని బ్రతిమాలింది. ఆమె ఆక్రందన పోలీసులకంటేముందు యముడికి వినబడింది. దారిలోనే పోతయ్య రక్తంగక్కుకుని చనిపోయాడు.

తెల్లవారి గ్రామస్తులంతా క్యాంపుదగ్గర గొడవచేసారు. అంతకాలం పోలీసులు అడవినుండి తెచ్చుకొని దాచుకున్న కలపను బయటికి లాగారు. ప్రజల ఒత్తిడిమీద స్థానిక ఎం. ఎల్. ఏ గూడ తన అమూల్యమయిన నిరసన తెలిపాడు. అసెంబ్లీలో తనపార్టీవాళ్లు ఏమంటున్నారో కాసేపుమరచిపోయి, అసలు గిద్దలో పోలీసుక్యాంపు అవసరమేలేదన్నాడు. 'ఒక అవినీతిపరుడయిన ఫారెస్ట్ అధికారిని చంపితే పోలీసు క్యాంపులుపెట్టి మమ్మల్ని ఇంతగా హింసిస్తున్నారు. పోతయ్యను చంపినందుకు మిమ్మల్ని ఏంచేయాలి ?' అని ప్రజలు ప్రశ్నిస్తున్నారు.

ఆ మాటే అందరూ అడుగుతున్నారు. ప్రజలలో ఎవరయినా మంచికయినా చెడుకయినా 'అశాంతి'కి పాల్పడితే అధికార యంత్రాంగానికి బూట్లూ బుల్లెట్లూ తొడిగి వాళ్ళమీదికి దించుతున్నారు. మరి ఆ అధికారయంత్రాంగమే హత్యలూ మానభంగాలూ చిత్రహింసలూ చేస్తే ? అప్పుడు ప్రజలు ఆ తుపాకులను తిరిగేయొచ్చా ?

— కె. బాలగోపాల్